

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης : 107/2022

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Ε')

Συνεδρίαση της 19^{ης} Οκτωβρίου 2022

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νίκη Μαριόλη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Δήμητρα Κεφάλα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Δημήτριος Μακαρονίδης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Βασίλειος Καραγεώργος, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Μαρία Σπάσου, Αθανάσιος Θεοχάρης, Περικλής Αγγέλου και Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ελένη Περούλη, Πάρεδρος.

Αριθμός Ερωτήματος : Το ΕΜΠ/39/16-5-2022 έγγραφο του Γραφείου Προέδρου του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.).

Περίληψη ερωτήματος : Ερωτάται α) αν νομιμοποιείται ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π., κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020, να εκδώσει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής κατά αυθαίρετου κατόχου ακινήτου, κείμενου επί της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24 στην Πλάκα, το οποίο αποκτήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο για αρχαιολογικούς σκοπούς, β) αν αμφότερα τα αναφερόμενα στο ερώτημα ακίνητα της οδού Ερεχθέως 9 και Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24 στην Πλάκα είναι δεκτικά αξιοποίησης σύμφωνα με

το αρ. 4 του ν. 4761/2020 ή αν επιτρέπεται η παραχώρησή τους σε τρίτους σύμφωνα με το αρ. 10 παρ. 2 στδ του ν. 4761/2020, γ) αν νομιμοποιείται ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π., κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020, να εκτελέσει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής που εξέδωσε ο Πρόεδρος του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, κατ' εφαρμογή της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, κατά αυθαίρετου κατόχου ακινήτου, κείμενου επί της οδού Ερεχθέως 9 στην Πλάκα, το οποίο αποκτήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο για αρχαιολογικούς σκοπούς, δ) αν για το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24, για το οποίο δεν καθορίστηκε στο παρελθόν τέλος αυθαίρετης χρήσης μπορεί να εκδοθεί πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης του αρ. 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020, μετά από διεξαγωγή εκτίμησης από πιστοποιημένο εκτιμητή και ε) αν για το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 9 για το οποίο προσδιορίστηκε κατά το παρελθόν από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού τέλος αυθαίρετης χρήσης, μπορεί να εκδοθεί πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης του αρ. 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020, που να αποκλίνει από το αντίτιμο που καθορίστηκε, εφόσον κρίνεται αιτιολογημένα ότι αυτό ήταν ιδιαίτερα μικρό (λαμβάνοντας υπόψη τιμαριθμικές αναπροσαρμογές κτλ.), μετά από διεξαγωγή εκτίμησης από πιστοποιημένο εκτιμητή.

.....

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ομόφωνα, ως εξής:

Ιστορικό.

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθα πραγματικό :

1. Μεταξύ των ακινήτων αρμοδιότητας Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που είχαν αγοραστεί στο παρελθόν για αρχαιολογικούς σκοπούς είναι και δύο ακίνητα στην Πλάκα και συγκεκριμένα το πρώτο επί της οδού Ερεχθέως αριθμ. 9 και το δεύτερο επί των οδών Ερεχθέως αριθμ. 7 & Λυσίου αριθμ. 24.

Σύμφωνα με το με αριθ. πρωτ. 209937/26-5-2021 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών, η οδός Ερεχθέως, όπου βρίσκονται τα ανωτέρω δύο ακίνητα, εντάσσεται καθ' όλο το μήκος της στον ενοποιημένο κηρυγμένο Αρχαιολογικό χώρο γύρω από την Ακρόπολη, στη ζώνη προστασίας της Ακροπόλεως ως Μνημείου Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Buffer zone της UNESCO) και εντός του αναοριοθετημένου Αρχαιολογικού Χώρου της Πόλεως των Αθηνών (ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/7027/425/29-1-2004 ΦΕΚ 96/Δ/10-2-2004). Στο χώρο αυτό ασκείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Αθηνών έλεγχος των τεχνικών έργων και χρήσεων βάσει διατάξεων της κείμενης αρχαιολογικής νομοθεσίας. Ταυτόχρονα η οδός εντάσσεται σε χαρακτηρισμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ιστορικό τόπο αρμοδιότητας της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Κυκλάδων (ΥΑ 24946/26-8-1967 ΦΕΚ 606/Β/3-10-1967) σε περιοχή όπου από πλευράς πολεοδομικής νομοθεσίας ισχύουν ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης (Π.Δ. της 24-4-1987, ΦΕΚ 468/Δ/25-5-1987), καθώς και ειδικές χρήσεις γης (Π.Δ. της 5-10-1993, ΦΕΚ 1329/Δ/7-10-1993).

2. Ειδικότερα, το ακίνητο της οδού Ερεχθέως αριθμ. 9, έκτασης περί τα 130 τ.μ., αγοράστηκε για αρχαιολογικούς σκοπούς για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων με το με αριθμ. 18039/28-6-1962 συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Αθηνών Ι. Κ., το οποίο μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών στον τόμο 2042 και με αριθμ. 115 στις 3-7-1962, είναι δε καταγεγραμμένο ως δημόσιο κτήμα με ΑΒΚ 1629/1978, έχει δηλωθεί στο Κτηματολόγιο ως ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου με ΚΑΕΚ 050097332005 και από τον χρόνο της αγοράς του μέχρι και σήμερα δεν έχει χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκε, χρησιμοποιείται δε από πολλών ετών αυθαίρετα ως αυλή-χώρος ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων από κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος με τελευταίο χρήστη την εταιρεία «Ψ...Ο.Ε.», που εδρεύει σε γειτονικό ακίνητο.

Το έτος 1992 εκδόθηκε το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΑΠΑΛΛ/Φ31/49687/1690/21-10-1992 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού με θέμα «Καθορισμός τέλους αυθαίρετου χρήσεως», με το οποίο εγκρίθηκε η παραμονή στο ακίνητο του τότε αυθαίρετου κατόχου Λ. Π., μέχρι η υπηρεσία να το χρειαστεί, με την προϋπόθεση ότι θα καταβάλλει για λογαριασμό του

Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων ως τέλος αυθαίρετης χρήσεως το ποσό των 10.000 δραχμών μηνιαίως, το οποίο σύμφωνα με το έγγραφο αντιστοιχούσε, κατά τον χρόνο εκείνο, στη μισθωτική αξία του ακινήτου. Στη συνέχεια, εκδόθηκε η με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ31/58512π.ε./1200/18-2-2000 απόφαση της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού με την οποία ανακλήθηκε το ανωτέρω έγγραφο έγκρισης παραμονής και ζητήθηκε η απόδοση του ακινήτου στην Υπηρεσία, επειδή η χρήση του δεν ήταν η δέουσα και το ακίνητο ήταν αναγκαίο στην Υπηρεσία, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίο αγοράστηκε. Κατά του εν λόγω εγγράφου ασκήθηκε από τον Λ.Π. η από 26-4-2000 αίτηση ακυρώσεως η οποία απορρίφθηκε ως απαράδεκτη με την με αριθμ. 156/2003 Απόφαση του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας. Και μετά την έκδοση της ανωτέρω ανακλητικής απόφασης και μέχρι το 2020 το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων εξακολούθησε να εισπράττει διάφορα ποσά για την αυθαίρετη χρήση του ακινήτου, χωρίς να προκύπτει πως είχε προσδιοριστεί ο τρόπος και η αιτία καταβολής και το ύψος τους.

Με την με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΠΥΑΤΠ/ΤΑΑΑΑ/Φ31/465017/28366/3602/973/2-9-2019 έγγραφη όχληση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που κοινοποιήθηκε προς την εταιρεία με την επωνυμία «Ψ. Ο.Ε.» στις 5 Σεπτεμβρίου 2019, όπως προκύπτει από την με αρ. 5862/5-9-2019 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Ε. Α., ζητήθηκε η απόδοση του ακινήτου στο εντεταλμένο προς τούτο όργανο και εν συνεχεία εκδόθηκε το με αριθμ. Γρ.Πρ.7705/24-6-2020 Πρωτόκολλο Διοικητικής Αποβολής του Προέδρου του Δ.Σ. του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

Μετά την απόρριψη της ανακοπής που άσκησε η εταιρεία (ΕιρΑθ 777/2020) δόθηκε από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων εντολή εκτέλεσης του πρωτοκόλλου, το οποίο η δικαστική επιμελήτρια ενημέρωσε με την με αριθμ. 7508/1-7-2021 έκθεση ότι αδυνατεί να εκτελέσει διότι το ακίνητο δεν έχει είσοδο επί της οδού Ερεχθέως αριθμ. 9 (διότι περιβάλλεται από πέτρινη μάντρα που δεν είναι γνωστό πότε και από ποιον ανεγέρθηκε, ενόψει του ότι δεν έχει περιέλθει στον Ο.Δ.Α.Π. πρωτόκολλο παραλαβής του

ακινήτου κατά το χρόνο αγοράς του ή άλλο έγγραφο, από το οποίο να προκύπτει εάν προϋπήρχε ο συγκεκριμένος τοίχος).

3. Το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24, έκτασης περί τα 240 τ.μ., ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο, καθώς έχει αγοραστεί από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων για αρχαιολογικούς σκοπούς με το με αριθμ. 2541/28-5-1960 συμβόλαιο αγοράς του συμβολαιογράφου Αθηνών Γ. Ζ., το οποίο μεταγράφηκε στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών στον τόμο 1909 και με αριθμ. 366/1960, είναι δε καταγεγραμμένο ως δημόσιο κτήμα με ΑΒΚ 1659/1978, έχει δηλωθεί στο Κτηματολόγιο ως ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου με ΚΑΕΚ 050097332006 και από τον χρόνο της αγοράς του μέχρι και σήμερα δεν έχει χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκε, έχει δε χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν από διαδοχικούς χρήστες ως αυλή-χώρος ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων, στην δε παρούσα φάση χρησιμοποιείται αυθαίρετα από όμορο κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος της εταιρείας «Τ...Ε.Ε.».

Το ακίνητο παραχωρήθηκε αρχικά με το με αριθμ. 4860/3-8-1964 έγγραφο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων προς τον Α. Σ., ανανεώθηκε η παραχώρηση για το έτος 1965 με το με αριθμ. 3870/1965 έγγραφο της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και με το έγγραφο 30175/28-11-1967 του Τμήματος Απαλλοτριώσεων, ζητήθηκε η εκκένωση του ακινήτου, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για αρχαιολογικούς σκοπούς.

Με το με αριθμ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ6/31887/725/18-6-2001 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, ζητήθηκε από το Ν.Σ. (κατά το χρόνο εκείνο τελευταίο χρήστη με βάση τα στοιχεία του Υπουργείου) να ελευθερώσει το ακίνητο, διότι η χρήση του είναι αναγκαία για αρχαιολογικούς σκοπούς.

Με ΤΟ με αριθμ.
ΥΠΠΟΑ/ΓΔΟΥ/ΔΠΥΑΤΠ/ΤΑΑΑΑ/602169/37274/4641/1237/17-2-2020

έγγραφο, το οποίο επιδόθηκε νόμιμα στον Ν.Σ., όπως προκύπτει από την με αριθμ. 5955/2020 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Ε. Α., ζητήθηκε από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εκ νέου η απόδοση του ακινήτου, καθώς η χρήση του δεν είναι η δέουσα και δεν συνάδει με τους σκοπούς για

τους οποίους αγοράστηκε, εντός ταχθείσης προθεσμίας 30 ημερών, η οποία παρήλθε άπρακτη.

Εν συνεχεία απεστάλη η από 2-9-2020 εξώδικη δήλωση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων προς τον ίδιο (σχετικές οι με αριθμ. 10170B' και 10172B' εκθέσεις επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας στο Πρωτοδικείο Αθηνών Ε. Α.), και τάχθηκε νέα προθεσμία η οποία παρήλθε άπρακτη, ενώ από 7-11-2020 ανεστάλησαν οι διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης λόγω της πανδημίας του COVID-19 και έκτοτε μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί από τον Ο.Δ.Α.Π. πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής.

Με βάση τα εις χείρας του Ο.Δ.Α.Π. στοιχεία δεν έχει εντοπιστεί απόφαση που να καθορίζει τέλος αυθαίρετης χρήσης για το συγκεκριμένο ακίνητο, εντούτοις από τα συνοδεύοντα το ερώτημα έγγραφα προκύπτει ότι οι χρήστες του κατέβαλαν στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων κατά διαστήματα, τουλάχιστον από το έτος 1987 και εντεύθεν και μέχρι το έτος 2021, διάφορα ποσά με αιτιολογία κατάθεσης «ενοίκια», χωρίς να προκύπτει πως είχε προσδιοριστεί ο τρόπος και η αιτία καταβολής και το ύψος τους.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στις διατάξεις του άρθρου 24 του Συντάγματος ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 24

«1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος».

5. Στις διατάξεις των άρθρων 2, 6, 7, 18 και 73 του Ν 4858/2021 «Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (Α' 220) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 2

«Έννοια όρων

Για την εφαρμογή του παρόντος Κώδικα: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. β) ... γ) Ως αρχαιολογικοί χώροι νοούνται εκτάσεις στην ξηρά ή

στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς, οι οποίες περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται αρχαία μνημεία ή αποτέλεσαν ή υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν από τους αρχαιότετους χρόνους έως και το 1830 μνημειακά, οικιστικά ή ταφικά σύνολα. Οι αρχαιολογικοί χώροι περιλαμβάνουν και το απαραίτητο ελεύθερο περιβάλλον που επιτρέπει στα σωζόμενα μνημεία να συντίθενται σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα. δ) Ως ιστορικοί τόποι νοούνται είτε εκτάσεις στην ξηρά ή στη θάλασσα ή στις λίμνες ή στους ποταμούς που αποτέλεσαν ή που υπάρχουν ενδείξεις ότι αποτέλεσαν τον χώρο εξαίρετων ιστορικών ή μυθικών γεγονότων, ή εκτάσεις που περιέχουν ή στις οποίες υπάρχουν ενδείξεις ότι περιέχονται μνημεία μεταγενέστερα του 1830, είτε σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης μεταγενέστερα του 1830, τα οποία συνιστούν χαρακτηριστικούς και ομοιογενείς χώρους, που είναι δυνατόν να οριοθετηθούν τοπογραφικά, και των οποίων επιβάλλεται η προστασία λόγω της λαογραφικής, εθνολογικής, κοινωνικής, τεχνικής, αρχιτεκτονικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. ε)... στ) Ως Υπηρεσία νοείται η αρμόδια Κεντρική ή Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. ζ) Ως Συμβούλιο νοείται το κατά περίπτωση αρμόδιο γνωμοδοτικό συλλογικό όργανο, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 49 έως 51».

Άρθρο 6

«Διακρίσεις ακινήτων μνημείων – Χαρακτηρισμός

1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: α) τα αρχαία που χρονολογούνται έως και το 1830, β) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους.

2...

3...

4. Τα αρχαία ακίνητα μνημεία προστατεύονται από τον νόμο χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξης. Τα ακίνητα των περ. β) και γ) της παρ. 1 χαρακτηρίζονται μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας και γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως....

10. Η κατεδάφιση νεότερων ακινήτων που είναι προγενέστερα των εκάστοτε εκατό τελευταίων ετών ή η εκτέλεση εργασιών για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, ακόμα και αν τα ακίνητα αυτά δεν έχουν χαρακτηριστεί μνημεία, δεν επιτρέπεται χωρίς την έγκριση της Υπηρεσίας....

11...».

Άρθρο 7

«Κυριότητα, διοίκηση και διαχείριση σε ακίνητα μνημεία, οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους και εν γένει ακίνητα πολιτιστικής κληρονομιάς

1....

4. Νεότερα ακίνητα μνημεία, κατά την έννοια των άρθρων 2 και 6, ακίνητα στα οποία στεγάζονται μουσεία, κατά την έννοια του άρθρου 45, και ακίνητα εν γένει είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησικτησίας, εφόσον ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα ή νομή και έχουν αποκτηθεί ή χρησιμοποιούνται ή υπάγονται σε διοίκηση και διαχείριση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την εξυπηρέτηση του δημόσιου σκοπού της προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς...

7. Η διοίκηση και διαχείριση των ακινήτων των παρ. 1 έως 4 ασκείται από το Δημόσιο, σύμφωνα με τον σκοπό τους.».

Άρθρο 18.

«Απαλλοτριώσεις

«1. Το Δημόσιο μπορεί να προβαίνει με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, είτε στην ολική ή τη μερική απαλλοτρίωση είτε στην απευθείας εξαγορά μνημείου ή οποιουδήποτε ακινήτου μέσα στο οποίο υπάρχουν μνημεία, καθώς και παρακείμενων ακινήτων ή μνημείων, εάν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία των μνημείων.

2....»

Άρθρο 73.

«Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις

1. ...

10. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος, χωρίς να απαιτείται ο εκ νέου χαρακτηρισμός τους. Κινητά πολιτιστικά αγαθά που έχουν ήδη χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες χαρακτηρίζονται εκ νέου σύμφωνα με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος. Έως τότε προστατεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος που εφαρμόζονται αναλόγως.

11....».

6. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 8 του ν. 736/1977 *«Περί Οργανισμού Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων-Απαλλοτριώσεων»* (Α' 316), όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή τους με το άρθρο 44 του ν. 4761/2020 *«Αναδιοργάνωση-μετονομασία του ΝΠΔΔ ΤΑΠ, ρυθμίσεις για μουσεία, ρυθμίσεις λόγω COVID κλπ.»* (Α' 248), ορίζονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1.

«Το δυνάμει του άρθρου 6 του ν. 4212/1929 (Α' 248) «περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 Ν.Δ/τος «περί χαρακτηρισμού ως αρχαιολογικού χώρου τμήματος της πόλεως των Αθηνών» συσταθέν Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου υπό τίτλον Ταμείον Απαλλοτριώσεων Αρχαιολογικών Χώρων, μετονομασθέν εν άρθρω 16 παρ. 1 του Ν.Δ/τος 4177/1961 (Α' 131) «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της νομοθεσίας, της διεπούσης την Υπηρεσίαν Αρχαιοτήτων και Αναστηλώσεως και το Ταμείον Απαλλοτριώσεων Αρχαιολογικών Χώρων» εις Ταμείον Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.), υπαγόμενον υπό την εποπτεία του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών, έχον την έδραν αυτού εν Αθήναις, διέπεται εφεξής υπό των διατάξεων του παρόντος νόμου».

Άρθρο 2.

«1. Το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων εισπράττει, διαχειρίζεται και διαθέτει τους εν γένει πόρους αυτού προς εξυπηρέτηση των επιδιωκόμενων, υπό του Ταμείου Διαχείρισης Πιστώσεων για την Εκτέλεση Αρχαιολογικών Έργων, του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού Α.Ε., της Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθηνών Α.Ε., καθώς και της

Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων, σκοπών και ειδικώτερον:

α) Προς απαλλοτριώσιν ή εξαγοράν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ακινήτων προς διενέργειαν ανασκαφών ή προς βελτίωσιν των μνημείων και επέκτασιν των αρχαιολογικών χώρων και του περιβάλλοντος τα μνημεία και μουσεία χώρου.

β) Προς διασφάλιση, συντήρηση, διαμόρφωση και εξωραϊσμό των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων αρχαίων και νεοτέρων και μουσείων και του περιβάλλοντος ταύτα χώρου, μη εξαιρουμένου και παντός εντός αυτών κτίσματος, προσωρινώς διατηρουμένου μέχρις εκτελέσεως του σκοπού δι' ον απηλλοτριώθη ο χώρος.

γ) Προς κατασκευήν και επισκευήν κτιρίων μουσείων και συλλογών και παντός βοηθητικού κτίσματος εντός αρχαιολογικών χώρων.

δ) Προς μίσθωσιν ακινήτων δια την εκπλήρωσιν αρχαιολογικών σκοπών.

ε) Προς υποβοήθησιν εκ των πόρων αυτού των υπηρεσιών των ασχολουμένων με τα αρχαία και τα μνημεία εν γένει τα υπαγόμενα εις τον Αρχαιολογικόν Νόμον...

στ...».

Άρθρο 8.-

«Πόροι του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων είναι:

α) ... δ) αα) Τα έσοδα τα προκύπτοντα εκ της εκμισθώσεως, χρήσεως ή της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκμεταλλεύσεως των αρχαιολογικών ακινήτων και παντός ακινήτου και χώρου του Ελληνικού Δημοσίου τελούντος υπό την αρμοδιότητα των αρχαιολογικών υπηρεσιών του Κράτους.

ββ) ...».

7. Στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2318/1995 (Α' 126) «Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών», όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 4745/2020 (Α' 214) ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής: «1. Ο δικαστικός επιμελητής είναι άμισθος δημόσιος λειτουργός. 2. Έργο του δικαστικού επιμελητή είναι α) Η επίδοση δικογράφων και εξώδικων εγγράφων, καθώς και η κοινοποίηση, γνωστοποίηση, διαβίβαση ή άλλη συναφής διαδικαστική πράξη με φυσικό τρόπο ή με ηλεκτρονικά μέσα, β) η εκτέλεση των εκτελεστών τίτλων που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 904 του Κώδικα Πολιτικής

Δικονομίας, γ) η σύνταξη διαπιστωτικών εκθέσεων για πραγματικά περιστατικά, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση και δ) η εκτέλεση κάθε άλλου καθήκοντος, που του ανατίθεται με νόμο. 3. ...».

8. Στις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2557/1997 «Θεσμοί μέτρα και δράσεις πολιτιστικής ανάπτυξης» (Α' 271), όπως ίσχυαν πριν την κατάργηση των περ. β' και γ' της παραγράφου 9 αυτού, με το άρθρο 44 του ν. 4761/2020 «Αναδιοργάνωση-μετονομασία του ΝΠΔΔ ΤΑΠ, ρυθμίσεις για μουσεία, ρυθμίσεις λόγω COVID κλπ.» (Α' 248), ορίζονται μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 7.

«1....

9.α. Η παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της χρήσης κινητών ή ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή σε φορείς που εποπτεύονται από αυτό γίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ή με απόφαση του Δ.Σ. του φορέα, η οποία εγκρίνεται από τον αρμόδιο Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες της παραχώρησης.

β. Η αξιοποίηση ακινήτων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, καθώς και των κινητών ή ακινήτων αναψυκτηρίων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων και βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων ή λειτουργούν για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών των οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, των μουσείων και των μνημείων, γίνεται από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων με σκοπό την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής ποιότητας και την εξασφάλιση εσόδων. Προς το σκοπό αυτό, το Ταμείο μπορεί να προβαίνει, ιδίως, στην παροχή υπηρεσιών εστίασης και στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων εντός και στον περιβάλλοντα χώρο των ακινήτων και των αναψυκτηρίων, εφαρμοζόμενων και των διατάξεων του ν. 3028/2002 (Α' 153), όπου απαιτείται. Το Ταμείο ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητές του με

δικά του μέσα, ή μέσω συμβάσεων μίσθωσης, ή δημόσιων συμβάσεων του ν. 4412/2016 (Α' 147), ή συμβάσεων παραχώρησης του ν. 4413/2016 (Α' 148), ή μέσω παραχώρησης σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του ν. 4430/2016 (Α' 205), ή μέσω ίδρυσης νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου ειδικού και αποκλειστικού σκοπού για τη διαχείριση ακινήτων ή αναψυκτηρίων, σύμφωνα με την περίπτωση δδ' του άρθρου 8 του ν. 736/1977 (Α' 316). Το πρόγραμμα αξιοποίησης των ακινήτων και των αναψυκτηρίων της παρούσας, συνολικά ή τμηματικά, και οι εκάστοτε γενικοί και ειδικοί όροι λειτουργίας προς διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων καταρτίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου, η οποία εγκρίνεται από τον αρμόδιο για το Ταμείο Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη του αρμόδιου Κεντρικού Συμβουλίου του ν. 3028/2002 (Α' 153) και μπορούν να τροποποιούνται με την ίδια διαδικασία. Με την εγκριτική απόφαση παραχωρείται στο Ταμείο η χρήση των σχετικών ακινήτων και αναψυκτηρίων, όπου απαιτείται. Σε εκτέλεση του εγκεκριμένου προγράμματος αξιοποίησης και των όρων λειτουργίας, το Ταμείο προβαίνει κατά περίπτωση σε κάθε αναγκαία πράξη υλοποίησης, χωρίς να απαιτείται εκ νέου έγκριση του αρμόδιου Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η παράβαση των όρων λειτουργίας από μισθωτές, αναδόχους ή φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας επιφέρει καταγγελία σύμβασης με υπαιτιότητα αυτών και επιβολή σε βάρος τους ποινικών ρητρών.

Οι συμβάσεις μίσθωσης της παρούσας δεν υπάγονται στις διατάξεις της νομοθεσίας για τις εμπορικές μισθώσεις.

Ειδικώς ως προς τα κινητά ή ακίνητα αναψυκτήρια, στις περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται επείγουσα ανάγκη για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών των ως άνω χώρων και μέχρι την εγκατάσταση διαχειριστών που θα προκύψουν από τις παραπάνω διαδικασίες, είναι δυνατή η εφάπαξ σύναψη συμβάσεων μίσθωσης χωρίς διαγωνισμό, με συνολική διάρκεια που δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τους δεκαοκτώ (18) μήνες. Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης πριν από την λήξη της συμβατικής διάρκειας, το Ταμείο δύναται να συνάψει νέα σύμβαση για το εναπομείναν χρονικό διάστημα μέχρι την συμπλήρωση των δεκαοκτώ (18) μηνών.

Στην περίπτωση εφάπαξ σύναψης συμβάσεων μίσθωσης χωρίς διαγωνισμό, προς διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου, το

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων ορίζει πιστοποιημένο εκτιμητή του άρθρου 1 παρ. γ' του ν. 4152/2013 (Α' 107), ο οποίος προσδιορίζει ένα δίκαιο εύρος μισθώματος και το παραδίδει εμπιστευτικά στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.

γ. Μετά τη λήξη της παραχώρησης της περίπτωσης α' ή της όποιας σύμβασης της περίπτωσης β' της παρούσας παραγράφου, το ακίνητο ή το αναψυκτήριο ελευθερώνεται αμέσως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση ή όχληση. Σε περίπτωση άρνησης ή καθυστέρησης απόδοσης ή σε περίπτωση αυθαίρετης κατοχής ή χρήσης, ο Πρόεδρος του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής. Μπορεί επίσης να εκδίδει πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης, εφόσον η αποζημίωση αποκλίνει από το μέχρι τότε καταβαλλόμενο αντίτιμο. Τα πρωτόκολλα εκτελούνται αναγκαστικά πέντε (5) ημέρες μετά την επίδοσή τους. Κατά του πρωτοκόλλου επιτρέπεται ανακοπή, η οποία ασκείται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την επίδοσή του. Η προθεσμία ανακοπής και η άσκηση αυτής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση του πρωτοκόλλου. Το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής δύναται να επιδίδεται και εκτελείται και από δικαστικό επιμελητή, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2318/1995 (Α' 126), δ.....».

9. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 4, 10, 14, 43 και 44 του ν. 4761/2020 «Αναδιοργάνωση-μετονομασία του ΝΠΔΔ ΤΑΠ, ρυθμίσεις για μουσεία, ρυθμίσεις λόγω COVID κλπ.» (Α' 248), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1

«Επωνυμία - Μορφή - Έδρα Ο.Δ.Α.Π.

Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.) με έδρα την Αθήνα, που έχει συσταθεί με το άρθρο 6 του ν. 4212/1929 (Α' 240), μετονομάζεται σε «Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων» (Ο.Δ.Α.Π.), αναδιοργανώνεται και διέπεται εφεξής από τον παρόντα με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής, διαφανούς και αναπτυξιακής διαχείρισης των πολιτιστικών πόρων της Χώρας. Ο Ο.Δ.Α.Π. εποπτεύεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού. Για τις σχέσεις του με την αλλοδαπή η

επωνυμία του Ο.Δ.Α.Π. ορίζεται ως “Hellenic Organization of Cultural Resources Development (HOCRED)».

Άρθρο 2.

«Σκοποί του Ο.Δ.Α.Π.

1. Στρατηγικοί σκοποί του Ο.Δ.Α.Π. είναι: α) η αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων, μνημείων και μουσείων, β) η αύξηση των οικονομικών πόρων που προέρχονται από τις επισκέψεις στους άνω χώρους, την παροχή υπηρεσιών προς τους επισκέπτες και την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, γ) η διάθεση των οικονομικών πόρων για την υποστήριξη πολιτικής για την ανάδειξη, προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη λειτουργία των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μουσείων και των υπηρεσιών και φορέων που έχουν ως αρμοδιότητα την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τη στήριξη συνεργειών μεταξύ των άνω υπηρεσιών και των φορέων της σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας.

2. Οι σκοποί του Ο.Δ.Α.Π. εκπληρώνονται με τη διάθεση των πόρων του για:

α) την απαλλοτρίωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ή την εξαγορά ή τη στέρηση χρήσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς και ειδικότερα για τη διενέργεια ανασκαφών, για την αποκατάσταση, προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων, των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών,

β) την ασφάλεια, συντήρηση, διαμόρφωση, αποκατάσταση, ανάδειξη και προβολή των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων, των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών και κάθε κτίσματος που βρίσκεται μέσα σε αυτούς, και την κατασκευή έργων πρόληψης ζημιών και προφύλαξης εντός αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των υποδομών και εγκαταστάσεων των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων και των μουσείων, την ανέγερση, συντήρηση και επισκευή κύριων και βοηθητικών της λειτουργίας των χώρων και μουσείων κτισμάτων, κατασκευών και κτισμάτων εξυπηρέτησης επισκεπτών των αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, γ) ...».

Άρθρο 4

«Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας Ο.Δ.Α.Π.

1. Ο Ο.Δ.Α.Π. είναι αρμόδιος για την αξιοποίηση ακινήτων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στον ίδιο, καθώς και των αναψυκτηρίων, τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων ή λειτουργούν για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών των οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, των μουσείων και των μνημείων. Η αξιοποίηση γίνεται με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής ποιότητας και την εξασφάλιση εσόδων.
2. Για την επίτευξη του άνω σκοπού, ο Οργανισμός προβαίνει στην παροχή υπηρεσιών εστίασης, στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων εντός και στον περιβάλλοντα χώρο των ακινήτων και των αναψυκτηρίων με σκοπό την ανάδειξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και δράσεων προβολής και προώθησης της τοπικής γαστρονομίας εντός αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μνημείων και στον περιβάλλοντα χώρο αυτών, εφαρμοζομένου του άρθρου 46 του ν. 3028/2002 (Α' 153).
3. Ο Ο.Δ.Α.Π. υλοποιεί τις ανωτέρω δραστηριότητες με δικά του μέσα, ή μέσω συμβάσεων μίσθωσης του π.δ. 715/1979 (Α' 212) που διέπει την εκμίσθωση ακινήτων των Ν.Π.Δ.Δ. ή δημόσιων συμβάσεων του ν. 4412/2016 (Α' 147), ή συμβάσεων παραχώρησης του ν. 4413/2016 (Α' 148), ή μέσω παραχώρησης σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του ν. 4430/2016 (Α' 205). Το πρόγραμμα αξιοποίησης των ακινήτων και των αναψυκτηρίων, συνολικά ή τμηματικά, καθώς και το πρόγραμμα αξιοποίησης αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μνημείων για τη διοργάνωση εκδηλώσεων ή δράσεων που σχετίζονται με την προαγωγή της τοπικής γαστρονομίας και οι γενικοί και ειδικοί όροι λειτουργίας προς διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων καταρτίζονται από το Δ.Σ. του Ο.Δ.Α.Π., και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη του αρμόδιου Κεντρικού Συμβουλίου του ν. 3028/2002 (Α' 153), σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τον ίδιο νόμο διαδικασία. Με την ίδια διαδικασία εγκρίνεται και η παραχώρηση στον Ο.Δ.Α.Π. της χρήσης των συγκεκριμένων ακινήτων και αναψυκτηρίων, όπου απαιτείται. Το πρόγραμμα αξιοποίησης και οι γενικοί και ειδικοί όροι μπορούν να τροποποιούνται με την

ίδια διαδικασία. Με μόνη την ανωτέρω έγκριση, ο Ο.Δ.Α.Π. προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια για την εκτέλεση του εγκεκριμένου προγράμματος αξιοποίησης και των όρων λειτουργίας. Οι συμβάσεις μίσθωσης της παρούσας δεν υπάγονται στις διατάξεις της νομοθεσίας για τις εμπορικές μισθώσεις, με εξαίρεση το άρθρο 15 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

4. Για τα αναψυκτήρια, όταν υφίσταται άμεση ανάγκη για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών των ως άνω χώρων και μέχρι την εγκατάσταση μισθωτών - διαχειριστών που προκύπτουν από τις διαδικασίες της παρ. 3, είναι δυνατή η εφάπαξ σύναψη συμβάσεων μίσθωσης χωρίς διαγωνισμό, με συνολική διάρκεια που δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τους δεκαοκτώ (18) μήνες, κατόπιν δημοσίευσης δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Εφόσον το μηνιαίο μίσθωμα είναι χαμηλότερο από συγκεκριμένο ύψος που καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ., η σύναψη των άνω συμβάσεων μίσθωσης μπορεί να γίνεται και κατόπιν διαδικασίας διαπραγμάτευσης με έναν ή περισσότερους ενδιαφερομένους σε ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις και υπό την προϋπόθεση προηγούμενης εκτίμησης από ανεξάρτητο εκτιμητή για το ύψος του ευλόγου μηνιαίου μισθώματος. Οι ειδικότεροι όροι εφαρμογής της διάταξης ρυθμίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Ο.Δ.Α.Π. Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης πριν από τη λήξη της συμβατικής διάρκειας, ο Ο.Δ.Α.Π. δύναται να συνάψει νέα σύμβαση για το εναπομείναν χρονικό διάστημα μέχρι τη συμπλήρωση των δεκαοκτώ (18) μηνών. Οι συμβάσεις μίσθωσης της παρούσας δεν υπάγονται στις διατάξεις της νομοθεσίας για τις εμπορικές μισθώσεις, με εξαίρεση το άρθρο 15 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

5. Ειδικά για τη διοργάνωση εκδηλώσεων ή δράσεων που σχετίζονται με την προαγωγή της τοπικής γαστρονομίας της περιοχής, στην οποία ευρίσκονται οι αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι και τα μνημεία, ο Ο.Δ.Α.Π. μπορεί, με βάση το πρόγραμμα αξιοποίησης της παρ. 3, να προβαίνει σε παραχώρηση της χρήσης αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μνημείων, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Δ.Σ. και γνώμη του αρμόδιου κεντρικού συμβουλίου του ν. 3028/2002 (Α' 153), σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τον ίδιο νόμο διαδικασία. Τα αναλογούντα τέλη καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Αθλητισμού.

6. Μετά από τη λήξη της παραχώρησης ακινήτων και αναψυκτηρίων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή της σύμβασης αξιοποίησης, το ακίνητο ή το αναψυκτήριο ελευθερώνεται αμέσως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση ή όχληση. Σε περίπτωση άρνησης ή καθυστέρησης απόδοσης ή σε περίπτωση αυθαίρετης κατοχής ή χρήσης, ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής. Εφόσον καταβλήθηκε ελλείπον αντίτιμο για την περίοδο αυθαίρετης χρήσης, εκδίδεται πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης. Τα πρωτόκολλα εκτελούνται πέντε (5) ημέρες μετά από την επίδοσή τους. Κατά του πρωτοκόλλου επιτρέπεται ανακοπή, η οποία ασκείται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την επίδοσή του. Η προθεσμία ανακοπής και η άσκηση αυτής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση του πρωτοκόλλου. Το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής δύναται να επιδίδεται και να εκτελείται και από δικαστικό επιμελητή, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2318/1995 (Α' 126.)).

Άρθρο 10

«Αρμοδιότητες Δ.Σ.

1....

2.

Το Δ.Σ. έχει την αρμοδιότητα, ιδίως για:

α), στ) την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ο.Δ.Α.Π., στο πλαίσιο της οποίας είναι αρμόδιο για: στα) ..., στδ) την πρόταση στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την παραχώρηση, με ή χωρίς αντάλλαγμα, της χρήσης κινητών ή ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στον Ο.Δ.Α.Π., καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραχώρησής του. ...».

Άρθρο 14

«Πόροι

1. Πόροι του Ο.Δ.Α.Π. είναι:

α) η) Τα έσοδα από την εκμίσθωση, παραχώρηση χρήσης, εκμετάλλευση με ίδια μέσα ή από τρίτους ή από την με οποιονδήποτε τρόπο αξιοποίηση των ακινήτων ή ακαλύπτων χώρων καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, που βρίσκονται εντός αρχαιολογικών χώρων και μουσείων και παντός ακινήτου και χώρου του Ελληνικού Δημοσίου που ανήκει κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στον Ο.Δ.Α.Π., καθώς

και από μισθώματα που καταβάλλονται από υπαλλήλους του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή του Ο.Δ.Α.Π. που κατοικούν σε ακίνητα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, τα οποία τελούν σε διαχείριση του Ο.Δ.Α.Π., το ύψος των οποίων καθορίζεται από το Δ.Σ. του Ο.Δ.Α.Π. θ) ...».

Άρθρο 43

«Μεταβατικές διατάξεις

1... 15. Όσα ακίνητα βρίσκονται ήδη σε χρήση του Τ.Α.Π., δυνάμει σχετικής παραχώρησης του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ή βάσει ειδικών διατάξεων ανήκουν με την έναρξη ισχύος του παρόντος στον Ο.Δ.Α.Π. κατά χρήση και δεν απαιτείται έκδοση νέας απόφασης.».

Άρθρο 44

«Καταργούμενες διατάξεις

Με την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταργούνται:

α) Ο ν. 736/1977 (Α' 316),

β) οι περ. β' και γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997 (Α' 271),

γ) η παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 4049/2012 (Α' 35), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4208/2013 (Α' 252),

δ) το π.δ. 47/1987 (Α' 20).».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων.

Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και συνδυαστικά μεταξύ τους, ενόψει του όλου νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν από την ερωτώσα υπηρεσία και προκύπτουν από τα στοιχεία του φακέλου, συνάγονται τα ακόλουθα:

10. Κατά την παρ. 1 του άρθρου 24 του Συντάγματος, η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, το οποίο υποχρεούται να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά ή προστατευτικά μέτρα προς διαφύλαξη αυτού, κατά δε την παρ. 6 του άρθρου τούτου, τα μνημεία και οι παραδοσιακές περιοχές και στοιχεία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. Με αυτές τις συνταγματικές διατάξεις καθιερώνεται ειδικώς, το πρώτον, αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και των στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική, τεχνολογική και εν γένει πολιτιστική

κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία αυτή έχει ως περιεχόμενο, αφ' ενός μεν τη διατήρηση στο διηνεκές των μνημείων και λοιπών στοιχείων, τα οποία προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και, γενικώς, πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας, αφ' ετέρου δε την επιβολή των αναγκαίων περιορισμών ή ειδικών μέτρων για την αποφυγή οποιασδήποτε βλάβης, αλλοιώσεως ή υποβαθμίσεως των μνημείων και του χώρου που τα περιβάλλει, προκειμένου να επιτραπεί η ανάδειξη των μνημείων σε ιστορική, αισθητική και λειτουργική ενότητα (ΣΤΕ 64/2020, 2034/2015, πρβλ. ΣΕ 3284-5/2004 σκ. 5, 1784/2003 σκ. 5, 2881/2000 σκ. 9). Εξάλλου, η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος οργανώθηκε και εξειδικεύθηκε με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (Α' 153), και ήδη του Ν. 4858/2021 (Α' 220).

11. Από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 2, 6 και 7 του ισχύοντος αρχαιολογικού νόμου 4858/2021, προκύπτει ότι ακίνητα που εμπίπτουν εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, έχουν αποκτηθεί για αρχαιολογικούς σκοπούς και ανήκουν στην κυριότητα του Δημοσίου, όπως είναι τα αναφερόμενα στο ερώτημα ακίνητα, τα οποία βρίσκονται σε θέση με αυξημένο αρχαιολογικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον, εντάσσονται στον ενοποιημένο κηρυγμένο Αρχαιολογικό χώρο γύρω από την Ακρόπολη στη ζώνη προστασίας της Ακροπόλεως ως Μνημείου Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και στο περιβάλλον τους βρίσκονται σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία, προστατεύονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, είναι πράγματα εκτός συναλλαγής και ανεπίδεκτα χρησικτησίας και υπάγονται σε διοίκηση και διαχείριση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού σύμφωνα με το σκοπό τους, απαγορεύεται δε η κατεδάφιση καθώς και κάθε ενέργεια και κάθε μορφής εργασία επ' αυτών χωρίς την έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Επιπλέον, τα Πολιτιστικά αγαθά, που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, χωρίς να απαιτείται ο εκ νέου χαρακτηρισμός τους (άρθρο 73 παρ. 10 ν. 4858/2021). Αντίστοιχες ρυθμίσεις περιλάμβαναν οι διατάξεις των άρθρων 2, 6, 7 και 73 του ν. 3028/2002.

12. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 και 8 του ν. 736/1977, προκύπτει ότι το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, εισέπραττε, διαχειριζόταν και διέθετε τους εν γένει πόρους του, μεταξύ άλλων και για την απαλλοτρίωση ή εξαγορά υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ακινήτων προς διενέργεια ανασκαφών ή προς βελτίωση των μνημείων και επέκταση των αρχαιολογικών χώρων και του περιβάλλοντος τα μνημεία και μουσεία χώρου, προς διασφάλιση, συντήρηση, διαμόρφωση και εξωραϊσμό των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, αρχαίων και νεότερων και μουσείων και του περιβάλλοντος αυτά χώρου, προς μίσθωση ακινήτων για την εκπλήρωση αρχαιολογικών σκοπών, προς υποβοήθηση εκ των πόρων αυτού των υπηρεσιών των ασχολούμενων με τα αρχαία και τα μνημεία εν γένει τα υπαγόμενα στον Αρχαιολογικό Νόμο, στους δε πόρους του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων συγκαταλέγονταν, μεταξύ άλλων, και τα έσοδα που προέκυπταν από την εκμίσθωση, χρήση ή την με οποιονδήποτε τρόπο εκμετάλλευση των αρχαιολογικών ακινήτων και παντός ακινήτου και χώρου του Ελληνικού Δημοσίου τελούντος υπό την αρμοδιότητα των αρχαιολογικών υπηρεσιών του Κράτους.

13. Από τις διατάξεις του άρθρου 7 παράγραφος 9 του ν. 2557/1997, όπως ίσχυε πριν την κατάργηση των περ. β' και γ' της παραγράφου αυτής, με το άρθρο 44 του ν. 4761/2020, προκύπτει ότι η παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της χρήσης κινητών ή ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή σε φορείς που εποπτεύονται από αυτό γίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού ή του Δ.Σ. του φορέα που εγκρίνεται από τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού και ότι με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι λεπτομέρειες της παραχώρησης (παρ. 9^α) και ότι η αξιοποίηση ακινήτων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, καθώς και των κινητών ή ακινήτων αναψυκτηρίων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στο Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων και βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων και των μνημείων, γίνεται από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, με σκοπό την ανάδειξη της

πολιτιστικής κληρονομιάς, την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής ποιότητας και την εξασφάλιση εσόδων και προσδιορίστηκαν οι όροι, τα μέσα και η διαδικασία υλοποίησης της αξιοποίησης αυτής (παρ. 9β). Περαιτέρω, προκύπτει ότι σε περίπτωση άρνησης ή καθυστέρησης απόδοσης του ακινήτου μετά τη λήξη της παραχώρησης της περίπτωσης α΄ ή της όποιας σύμβασης της περίπτωσης β΄ της ίδιας παραγράφου 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, καθώς και σε περίπτωση αυθαίρετης κατοχής ή χρήσης ακινήτου αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εκδίδεται πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής από τον Πρόεδρο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων ενώ μπορεί να εκδίδεται και πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης, εφόσον η αποζημίωση αποκλίνει από το μέχρι τότε καταβαλλόμενο αντίτιμο (παρ. 9γ).

14. Με το άρθρο 1 του ν. 4761/2020 το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων μετονομάστηκε σε «Οργανισμό Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (Ο.Δ.Α.Π.)», αναδιοργανώθηκε και διέπεται πλέον από τις διατάξεις του νόμου αυτού. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του νόμου η μετονομασία του φορέα έχει συμβολικό και ουσιαστικό χαρακτήρα, δεν σηματοδοτεί την κατάργηση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων και την αντικατάστασή του από έναν νέο φορέα, αλλά τη μετάβαση του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων σε μια νέα εποχή λειτουργίας, με νέα ονομασία, επανακαθορισμό και επικαιροποίηση των σκοπών του και εκσυγχρονισμό της οργάνωσης και λειτουργίας του.

15. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2, 4, 10 και 14 του ν. 4761/2020, προκύπτει ότι σκοποί του Ο.Δ.Α.Π. είναι, μεταξύ άλλων η διάθεση των οικονομικών του πόρων για την υποστήριξη πολιτικής για την ανάδειξη, προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη λειτουργία των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μουσείων και των υπηρεσιών και φορέων που έχουν ως αρμοδιότητα την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς (άρθρο 2 παρ. 1), ότι οι πόροι του διατίθενται, μεταξύ άλλων, για την απαλλοτρίωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ή την εξαγορά ή τη στέρηση χρήσης ακινήτων για αρχαιολογικούς σκοπούς και ειδικότερα για τη διενέργεια ανασκαφών, για την αποκατάσταση, προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων, των μνημείων

και του περιβάλλοντος χώρου αυτών και την ασφάλεια, συντήρηση, διαμόρφωση, αποκατάσταση, ανάδειξη και προβολή των αρχαιολογικών χώρων, των ιστορικών τόπων, των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου αυτών (άρθρο 2 παρ. 2), ότι είναι αρμόδιος για την αξιοποίηση των ακινήτων τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στον ίδιο (άρθρο 4 παρ. 1), ότι το Δ.Σ. αυτού είναι αρμόδιο για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Ο.Δ.Α.Π., στο πλαίσιο της οποίας είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για την πρόταση στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την παραχώρηση, με ή χωρίς αντάλλαγμα, της χρήσης κινητών ή ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στον Ο.Δ.Α.Π., καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραχώρησής του (άρθρο 10 παρ. 2στδ) και ότι μεταξύ των εσόδων του συγκαταλέγονται τα έσοδα από την με οποιονδήποτε τρόπο αξιοποίηση παντός ακινήτου και χώρου του Ελληνικού Δημοσίου που ανήκει κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στον Ο.Δ.Α.Π. (άρθρο 14 παρ. 1η).

16. Ειδικότερα, με το άρθρο 4 του νόμου 4761/2020 δίδεται στον Ο.Δ.Α.Π. η αρμοδιότητα αξιοποίησης των ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ή στον ίδιο, καθώς και των αναψυκτηρίων, τα οποία ανήκουν κατά κυριότητα ή διαχείριση στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού και βρίσκονται εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς, την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων υψηλής ποιότητας και την εξασφάλιση εσόδων, η δε κατά τα ανωτέρω αξιοποίηση υλοποιείται από τον Ο.Δ.Α.Π. με ίδια μέσα ή μέσω των αναφερόμενων στην παρ. 3 του άρθρου αυτού συμβάσεων, κατόπιν εκπόνησης από το Δ.Σ. του Ο.Δ.Α.Π. προγράμματος αξιοποίησης που εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη του αρμόδιου Κεντρικού Συμβουλίου του ν. 3028/2002.

17. Από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 προκύπτει ότι σε περίπτωση άρνησης ή καθυστέρησης απόδοσης ακινήτων και αναψυκτηρίων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά τη λήξη σχετικής παραχώρησης ή σύμβασης αξιοποίησης αυτών, καθώς και σε περίπτωση αυθαίρετης κατοχής ή χρήσης των ακινήτων αρμοδιότητας του

Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής. Στις περιπτώσεις αυτές ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. εκδίδει και πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης εφόσον καταβλήθηκε ελλείπον αντίτιμο για την περίοδο αυθαίρετης χρήσης.

18. Από την διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020 συνάγεται ότι στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτει κάθε ακίνητο αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού που κατέχεται αυθαίρετως από ιδιώτη και όχι μόνο τα ακίνητα που έχουν παραχωρηθεί με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού στον Ο.Δ.Α.Π., τα οποία στη συνέχεια ο Ο.Δ.Α.Π. παραχωρεί σε τρίτους, κατ' αρ. 10 παρ. 2στδ ή συνάπτει συμβάσεις κατ' άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 4761/2020, καθώς ο νόμος δεν κάνει τέτοια διάκριση. Εξάλλου, από το γεγονός ότι για τον Ο.Δ.Α.Π. θεσπίστηκε με το άρθρο 10 παρ. 2στδ του ν. 4761/2020 ειδικότερη διάταξη, σε σχέση με την διατηρούμενη σε ισχύ διάταξη της παρ. 9^α του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, αναφορικά με την παραχώρηση, με ή χωρίς αντάλλαγμα, της χρήσης κινητών ή ακινήτων που ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση σε αυτόν, δεν συνάγεται, άνευ ετέρου, ότι με τον όρο παραχώρηση που αναφέρεται στο άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020 νοείται μόνο η προβλεπόμενη στο ανωτέρω άρθρο 10 παρ. 2στδ του ίδιου νόμου παραχώρηση, όπως υπολαμβάνει η ερωτώσα υπηρεσία, καθώς, αν κάτι τέτοιο συνέβαινε, θα ορίζονταν ρητά στην διάταξη. Σε κάθε περίπτωση, όπως προαναφέρθηκε, με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 6 του ν. 4761/2020 προβλέπεται η έκδοση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής από τον Πρόεδρο του Ο.Δ.Α.Π. όχι μόνο στις περιπτώσεις άρνησης ή καθυστέρησης απόδοσης ακινήτου αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά τη λήξη της παραχώρησης ή της σύμβασης αξιοποίησής του αλλά και σε κάθε περίπτωση αυθαίρετης κατοχής ή χρήσης τέτοιου ακινήτου, ήτοι και ανεξαρτήτως παραχώρησης ή σύμβασης αξιοποίησης.

19. Ως εκ τούτου, από τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 συνάγεται ότι με αυτήν εισάγονται γενικές ρυθμίσεις, που επιβάλλονται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι η προστασία από αυθαίρετους κατόχους των ακινήτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εν γένει, συμπεριλαμβανόμενων και των

αρχαιολογικών ακινήτων, ως στοιχείων του πολιτιστικού περιβάλλοντος, κατά τη ρητή περί τούτου συνταγματική πρόβλεψη, όπως γινόταν στο παρελθόν και με τις προϊσχύσασες διατάξεις της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, που περιείχαν αντίστοιχες ρυθμίσεις. Αντιθέτως, δεν συνάγεται από το περιεχόμενο της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 ότι ο νομοθέτης ήθελε, σε αντίθεση με την προϊσχύσασα περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, να εντάξει στο ρυθμιστικό της πεδίο μόνο όσα ακίνητα έχουν ήδη παραχωρηθεί με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού στον Ο.Δ.Α.Π.

Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι, παρόλο που η περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997 καταργήθηκε με το ν. 4761/2020 (άρθρο 44), δεν υφίσταται στον νόμο αυτό μεταβατική διάταξη που να ρυθμίζει τι γίνεται σε περιπτώσεις πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής από αρχαιολογικά ακίνητα αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που είχαν εκδοθεί από τον Πρόεδρο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, κατ' εφαρμογή της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, και εκκρεμούσε η εκτέλεσή τους κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4761/2020, όπως συμβαίνει με το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 9, καθώς και σε περιπτώσεις όπου είχε ξεκινήσει αλλά δεν είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης τέτοιων πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής από τον Πρόεδρο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4761/2020, όπως συμβαίνει με το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24. Περαιτέρω, ούτε στον ν. 4858/2021, ο οποίος είναι μεταγενέστερος του ν. 4761/2020, περιλαμβάνεται σχετική ρύθμιση για την έκδοση από κάποιο άλλο όργανο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και πρωτοκόλλου καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης σε βάρος αυθαίρετων κατόχων και χρηστών ακινήτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, που αποκτήθηκαν από το Δημόσιο για αρχαιολογικούς σκοπούς, πράγμα που λογικά θα συνέβαινε, αν η συγκεκριμένη κατηγορία ακινήτων δεν ενέπιπτε στις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020.

Επομένως και υπό το καθεστώς του ν. 4761/2020 ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. είναι αρμόδιος κατ' άρθρο 4 παρ. 6 του νόμου αυτού για την έκδοση πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής και πρωτοκόλλων καθορισμού

αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης κατά αυθαίρετων κατόχων και χρηστών των ακινήτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εν γένει, συμπεριλαμβανόμενων και αυτών που αποκτήθηκαν και προορίζονται για αρχαιολογικούς σκοπούς, δεδομένου ότι ο νόμος δεν κάνει διάκριση, καθώς και να εκτελεί πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής που είχαν εκδοθεί από τον Πρόεδρο του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, δυνάμει των διατάξεων της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, και εκκρεμούσε η εκτέλεσή τους κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4761/2020.

20. Συνακόλουθα, στην προκειμένη περίπτωση ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται να εκδώσει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, δυνάμει των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020, για το αρχαιολογικό ακίνητο της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24, το οποίο, όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος και τα συνοδεύοντα αυτό στοιχεία, κατέχεται επί δεκαετίες αυθαίρετως από διάφορους χρήστες και για το οποίο είχε υποβληθεί από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού σχετικό αίτημα προς το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων για την έκδοση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής. Επίσης ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται, δυνάμει των ίδιων διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020, να εκτελέσει το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής που εξέδωσε ο Πρόεδρος του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, δυνάμει των διατάξεων της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, για το αρχαιολογικό ακίνητο της οδού Ερεχθέως 9, το οποίο επίσης κατέχεται από πολλών ετών από αυθαίρετους χρήστες.

21. Επίσης νομιμοποιείται ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. να εκδώσει δυνάμει των ίδιων διατάξεων πρωτόκολλα καθορισμού αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης για αμφότερα τα ως άνω ακίνητα, για την είσπραξη της προσήκουσας αποζημίωσης για την αυθαίρετη χρήση τους, με βάση την τρέχουσα μισθωτική αξία αυτών καθώς, το πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης που εκδίδεται για την αυθαίρετη χρήση δημοσίου κτήματος γενικότερα, έχει το χαρακτήρα ανταλλάγματος για την ωφέλεια που αποκομίζει ο αυθαίρετος κάτοχος από τη χρήση του, ήτοι ανταλλάγματος ανάλογου προς εκείνο που οφείλεται στον εκμισθωτή ιδιωτικού ακινήτου, ως μίσθωμα, για την όμοια ωφέλεια που αποκομίζει ο μισθωτής από τη χρήση του μισθίου (βλ. ΓνΝΣΚ 539/2001, ΑΕΔ 6/1989, ΑΠ 19/2018, Εφ. Αιγαίου 2/2021, ΜΠΠΑτρ. 43/2020). Κατά τα λοιπά,

ο τρόπος υπολογισμού του ύψους της αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης ανήκει στη αρμοδιότητα της Διοίκησης και δεν εμπίπτει στην γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ν.Σ.Κ.

22. Αναφορικά, με το ζήτημα που τίθεται με το ερώτημα, για την διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για την υλοποίηση από τον Ο.Δ.Α.Π. της εκτέλεσης του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής που εκδόθηκε για την αποβολή του αυθαίρετου κατόχου και χρήστη του ακινήτου της οδού Ερεχθέως αρ. 9, δυνάμει των διατάξεων της παρ. 9γ του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο αυτής το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής δύναται να επιδίδεται και εκτελείται και από δικαστικό επιμελητή, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2318/1995. Αντίστοιχη ρύθμιση προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020. Σύμφωνα, δε, με το άρθρο 1 του ν. 2318/1995 ο δικαστικός επιμελητής είναι άμισθος δημόσιος λειτουργός (παρ. 1) και έργο του είναι α) Η επίδοση δικογράφων και εξώδικων εγγράφων, καθώς και η κοινοποίηση, γνωστοποίηση, διαβίβαση ή άλλη συναφής διαδικαστική πράξη με φυσικό τρόπο ή με ηλεκτρονικά μέσα, β) η εκτέλεση των εκτελεστών τίτλων που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 904 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, γ) η σύνταξη διαπιστωτικών εκθέσεων για πραγματικά περιστατικά, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση και δ) η εκτέλεση κάθε άλλου καθήκοντος, που του ανατίθεται με νόμο (παρ. 2). Από τις διατάξεις του άρθρου 1 περ. γ' της, νομίμως εκδοθείσας υπ' αριθμ. 1132603/1222/24-11-1994 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης (ΦΕΚ Β' 883/28-11-1994), που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 34 παρ. 2 του ν. 2168/1993, διατηρείται σε ισχύ το άρθρο 2 του α.ν. 263/1968, ως προς τις υποχρεώσεις της Αστυνομικής Αρχής, κατά την εκτέλεση πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής αυθαιρέτων κατόχων δημοσίων κτημάτων, εξαιρουμένης της υποχρέωσης αυτής για τη φύλαξη των κινητών πραγμάτων, που απομακρύνονται από τα παραπάνω δημόσια κτήματα. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο αρμόδιος δικαστικός επιμελητής έχει καθήκον και υποχρέωση να εκτελέσει ένα τέτοιο πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής. Καθήκον και υποχρέωση για συνδρομή κατά την εκτέλεση του πιο πάνω πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 9γ του ν. 2557/1997, έχει και η αρμόδια

αστυνομική αρχή, εφόσον τούτο ζητηθεί προηγουμένως απ' αυτή, δεδομένου ότι το εν λόγω πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής εκδίδεται, σε κάθε περίπτωση, στα πλαίσια προστασίας δημόσιου κτήματος (βλ. ΓνΝΣΚ 466/2000). Επομένως η δικαστική επιμελήτρια υποχρεούται να εκτελέσει το με αριθμ. Γρ.Πρ.7705/24-6-2020 Πρωτόκολλο Διοικητικής Αποβολής του Προέδρου του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων, που αφορά το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 9. Η αρμόδια Αστυνομική Αρχή και, ενόψει του ειδικού χαρακτήρα των ακινήτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού που αποκτήθηκαν για αρχαιολογικούς σκοπούς, και οι αρμόδιες υπηρεσίες του Ο.Δ.Α.Π. σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού καθώς και κάθε άλλη τυχόν αρμόδια Δημόσια Αρχή υποχρεούνται να παράσχουν κάθε αναγκαία συνδρομή για την εκτέλεση του πρωτοκόλλου, τηρουμένων απαρεγκλίτως των διατάξεων που προστατεύουν τα πολιτιστικά εν γένει στοιχεία. Περαιτέρω, όσον αφορά το ζήτημα που τίθεται με το ερώτημα, σε ποιες υλικές ενέργειες πρέπει να προβεί ο Ο.Δ.Α.Π. για την εκτέλεση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής που εκδόθηκε για το ακίνητο της οδού Ερεχθέως αριθμ. 9, και γενικότερα ποιες είναι οι ακολουθητέες ενέργειες του (διότι στο ακίνητο υπάρχει μάντρα και δεν είναι προσβάσιμο από την οδό Ερεχθέως), πρέπει να επισημανθεί ότι η απάντηση σε απορίες περί του πρακτέου σε συγκεκριμένη υπόθεση που αντιμετωπίζει η Διοίκηση, θα αποτελούσε νομικώς ανεπίτρεπτη υποκατάσταση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στα καθήκοντα της Διοίκησης (Γνωμοδοτήσεις Ν.Σ.Κ. 5/2022, 236/2019, 153/2019, 43/2019, 408/2012, 140/2010, 524/2006, 451/2000).

23. Όσον αφορά το ερώτημα αν τα επίμαχα ακίνητα είναι δεκτικά αξιοποίησης από τον Ο.Δ.Α.Π., σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4761/2020, αυτό αλυσιτελώς υποβάλλεται από την ερωτώσα υπηρεσία, ως τιθέμενο επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, ενόψει του ιστορικού και της εκπεφρασμένης από ετών βούλησης του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, τα συγκεκριμένα ακίνητα, τα οποία αγοράστηκαν για αρχαιολογικούς σκοπούς και η διαχείρισή τους ανήκει στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, να χρησιμοποιηθούν από τις υπηρεσίες αυτές για τους σκοπούς για τους οποίους αποκτήθηκαν. Άλλωστε, δεν επιτρέπεται η παραχώρησή τους από τον Ο.Δ.Α.Π. δυνάμει της διάταξης του άρθρου 10 παρ. 2 στδ του ν.

4761/2020, διότι η διάταξη αυτή προϋποθέτει τα ακίνητα να ανήκουν κατά κυριότητα, χρήση ή διαχείριση στον Ο.Δ.Α.Π., το οποίο δεν συμβαίνει στην παρούσα περίπτωση.

Απάντηση

Με βάση όσα προεκτέθηκαν, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε΄ Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

Α) Αναφορικά με το πρώτο υποερώτημα ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται με βάση τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 να εκδώσει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής για το ακίνητο επί της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24 στην Πλάκα, αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Β) Αναφορικά με το δεύτερο υποερώτημα, αν τα ακίνητα των οδών Ερεχθέως 9 και Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24 στην Πλάκα, αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού είναι δεκτικά αξιοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4761/2020, αυτό τίθεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, καθώς τα ακίνητα αυτά αποκτήθηκαν για αρχαιολογικούς σκοπούς και προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για τους σκοπούς για τους οποίους αποκτήθηκαν, ενώ δεν επιτρέπεται και η παραχώρηση τους από τον Ο.Δ.Α.Π. σε τρίτους σύμφωνα με το αρ.10 παρ. 2 στδ του ν. 4761/2020, καθώς δεν ανήκουν στην κυριότητα, χρήση ή διαχείριση του Ο.Δ.Α.Π.

Γ) Αναφορικά με το τρίτο υποερώτημα, ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται με βάση τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 να εκτελέσει το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής που εξέδωσε ο Πρόεδρος του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων για το ακίνητο της οδού Ερεχθέως 9, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περ. γ' της παρ. 9 του άρθρου 7 του ν. 2557/1997, τηρουμένων απαρεγκλίτως των διατάξεων που προστατεύουν τα πολιτιστικά εν γένει στοιχεία.

Δ) Αναφορικά με το τέταρτο υποερώτημα, ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται με βάση τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 να εκδώσει πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης για την αυθαίρετη χρήση του ακινήτου της οδού Ερεχθέως 7 και Λυσίου 24, με βάση την μισθωτική αξία του ακινήτου.

Ε) Αναφορικά με το πέμπτο υποερώτημα, ο Πρόεδρος του Ο.Δ.Α.Π. νομιμοποιείται με βάση τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4761/2020 να εκδώσει πρωτόκολλο καθορισμού αποζημίωσης για την αυθαίρετη χρήση του ακινήτου της οδού Ερεχθέως 9, με βάση την μισθωτική αξία του ακινήτου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26-10-2022

**Η Πρόεδρος
Νίκη Μαριόλη
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.**

**Η Εισηγήτρια
Ελένη Περούλη
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.**